

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 stycznia 2018 r.

Pozycja 9

POSTANOWIENIE z dnia 21 czerwca 2017 r. Sygn. akt Ts 207/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej P.K. w sprawie zgodności:

- 1) art. 523 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.),
- 2) art. 523 § 4 pkt 1 w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) z art. 32 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 3 października 2016 r. (data nadania) P.K. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 523 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim ogranicza prawo do kasacji na korzyść tylko do osób skazanych na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, oraz art. 523 § 4 pkt 1 w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zakresie, w jakim, wprowadzając unormowania szczególne wobec reguły zawartej w art. 523 § 2 k.p.k., nie uwzględnia prawa do kasacji dla osoby skazanej za zachowanie niepodlegające w ogóle karze – jednak na karę inną niż kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, są niezgodne z art. 32 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z listopada 2015 r. złagodził wyrok sądu I instancji i skazał skarżącego na karę jednego roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jego wykonania na okres 3 lat oraz zasądził od niego grzywnę. Od powyższego orzeczenia skarżący wniósł kasację. Postanowieniem z marca 2016 r. Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną.

Zarządzeniem z 24 października 2016 r. sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia braków formalnych wniesionej skargi konstytucyj-

nej. W piśmie z 4 listopada 2016 r. pełnomocnik odniósł się do zarządzenia i uzupełnił wskazane braki.

Zdaniem skarżącego zakwestionowane przepisy naruszają jego prawo do poddania kontroli w postępowaniu kasacyjnym postanowienia umarzającego postępowanie, co naruszyło jego prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy przez sąd, określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji. Ponadto skarżący twierdzi, że zaskarżone przepisy wprowadzają bezpodstawne zróżnicowanie sytuacji podmiotów znajdujących się w takiej samej sytuacji. Wniesienie kasacji uzależnione jest bowiem jedynie od formy, w jakiej nastąpiło wydanie orzeczenia, co – w jego ocenie – prowadzi do naruszenia art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o TK.

W pierwszej kolejności Trybunał Konstytucyjny wskazuje, że zarzut naruszenia art. 32 ust. 1 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji przez zakwestionowane art. 523 § 2 k.p.k. i art. 523 § 4 pkt 1 w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. jest oczywiście bezzasadny. W skardze konstytucyjnej skarżący wskazał, że na skutek braku możliwości wniesienia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w C. z listopada 2015 r. został pozbawiony prawa do merytorycznej oceny zasadności wydanego orzeczenia. Trybunał Konstytucyjny zwraca jednak uwagę, że sprawa skarżącego została poddana kontroli instancyjnej w ramach zwyczajnych środków odwoławczych. Skarżący wykorzystał przysługującą mu możliwość zaskarżenia postanowienia sądu I instancji, w wyniku czego uzyskał prawomocne orzeczenie. W ten sposób doszło zatem do realizacji przysługującego mu, na podstawie art. 45 ust. 1 Konstytucji, prawa do sądu. Trybunał Konstytucyjny raz jeszcze przypomina, że kasacja w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym stanowi tzw. nadzwyczajny środek odwoławczy. Oznacza to, że skorzystanie z niego ma charakter dodatkowy, ponadprogramowy, wykraczający ponad konstytucyjny standard prawa do sądu. Charakter tego środka spowodował, że możliwość realizacji uprawnienia do wniesienia kasacji została ograniczona do szczególnych, wyjątkowych sytuacji, co pozostaje w zgodzie z konstytucyjnymi standardami w zakresie prawa do sądu (zob. wyrok TK z 16 stycznia 2006 r., SK 30/05, OTK ZU nr 1/A/2006, poz. 2). Tym samym twierdzenie skarżącego o pozbawieniu go prawa do merytorycznej kontroli orzeczenia jest oczywiście bezzasadne.

Trybunał wskazuje dalej, że bezzasadna jest także argumentacja skarżącego w zakresie, w jakim podnosi on, że zakwestionowane przepisy różnicują sytuację podmiotów znajdujących się w takiej samej sytuacji prawnej. Z racji na nadzwyczajny charakter kasacji, której wniesienie możliwe jest dopiero po wyczerpaniu zwyczajnych środków odwoławczych, dopuszczalne jest wprowadzenie istotnych ograniczeń w zakresie skorzystania z tego ponadpro-

gramowego środka. Wprowadzenie tego typu rozwiązań pozostaje w całkowitej gestii ustawodawcy, który zachowuje pełną swobodę w zakresie zdefiniowania kryteriów uprawniających do skorzystania z tego typu instytucji, tak długo, jak warunki ich wnoszenia pozostają równe dla każdego.

W związku z powyższym w kontekście dokonywania oceny zgodności zakwestionowanych przepisów z art. 32 ust. 1 Konstytucji, wyrażającym zasadę równości, fundamentalne znaczenie ma ustalenie, czy mamy do czynienia z cechą istotną (relewantną). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się tą cechą powinny być traktowane równo, a więc według równej miary, bez różnicowań tak dyskryminujących jak i faworyzujących. Przy ocenie regulacji prawnej z punktu widzenia zasady równości należy przede wszystkim rozważyć, czy można wskazać wspólną cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa, wzięwszy pod uwagę treść i cel danej regulacji prawnej (zob. wyroki TK z: 20 października 1998 r., K 7/99, OTK ZU nr 6/1998, poz. 96; 12 lipca 2016 r., SK 40/14, OTK ZU nr A/2016, poz. 57). Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału na ocenę dopuszczalności różnicowania sytuacji prawnej podmiotów może mieć ponadto wpływ to, z jakim konkretnym prawem czy wolnością to różnicowanie będzie się wiązać, lub też jakie konkretne prawo będzie ograniczać (zob. wyrok TK z 9 maja 2006 r., sygn. akt SK 14/04; OTK ZU nr 5/A/2005, poz. 47). W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny raz jeszcze podkreśla, że skarżący w postępowaniu karnym zrealizował swoje prawo do sądu, uzyskując wyrok sądu I instancji, a następnie, w wyniku wniesionego środka odwoławczego, sądu II instancji. Nie ulega natomiast wątpliwości, że sytuacja podmiotów, wobec których w wyniku realizacji prawa do sądu orzeczono karę pozbawienia wolności z jej warunkowym zawieszeniem jest zgoła odmienna od sytuacji prawnej i faktycznej osób, wobec których takiego warunkowego zawieszenia nie zastosowano. W obowiązującym stanie prawnym uprawnienie do wniesienia kasacji od prawomocnego wyroku zostało przyznane jedynie osobom, które zostały skazane na karę bezwzględnego pozbawienia wolności, przez co nie można tutaj mówić o istnieniu cechy relewantnej. Skazanie na karę bezwzględnego pozbawienia wolności powoduje inne skutki prawne i faktyczne aniżeli skazanie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Nie ulega wątpliwości, że sytuacje prawne oraz status skazanych na takie kary są zasadniczo odmienne, co przesądza o tym, że nie można mówić w takim przypadku o relewantności obu tych sytuacji. Podobnie należy ocenić wprowadzenie przez ustawodawcę ograniczeń wynikających z konstrukcji tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych określonych w art. 439 k.p.k., do których nie mają zastosowania ograniczenia wnoszenia kasacji, o których mowa w art. 523 § 2 k.p.k.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.